

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ТА МЕХАНІЗМИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Внутрішня і зовнішня політика України базується на конституційному визначенні загальнонаціональної мети – побудові суверенної, демократичної, соціальної та правової держави. Основою такої держави є підвищення її відповідальності за добробут і безпеку громадян.

Своєрідним індикатором розвитку суспільства, важливою складовою внутрішньої політики держави є ефективна соціальна політика, яка сприяє зниженню соціального напруження, зростанню добробуту населення, досягненню рівноваги та стабільності в суспільстві.

Соціальна політика – це діяльність з управління соціальною сферою суспільства, забезпечення матеріальних і культурних потреб його членів, регулювання процесів соціальної диференціації суспільства, в тому числі доходів економічно активного населення і непрацевдатних громадян, що дозволяє кожному членові суспільства реалізовувати його найважливіші соціально-економічні права, насамперед право на рівень і якість життя, необхідні для нормального відтворення і розвитку особистості.

У формуванні й здійсненні соціальної політики беруть участь чимало суб'єктів: державні органи влади, органи місцевого самоврядування, недержавні організації, громадські об'єднання. Тобто залежно від того, хто ініціює та встановлює ці взаємини та проводить відповідні заходи, розрізняють види соціальної політики – державну, регіональну, корпоративну.

Основним суб'єктом реалізації соціальної політики в сучасному світі є держава. Саме держава гарантує можливість взаємодії соціальних груп й інших елементів соціальної структури як суспільно впорядкованого і суспільно захищеного процесу, тобто соціальної політики в масштабах країни.

Ефективність реалізації соціальної політики будь-якого рівня найбільшою мірою залежить від стану економіки, наявності необхідного фінансування соціальних програм за рахунок держави, органів місцевого самоврядування, підприємств, спонсорів і т.д. Головними показниками ефективності соціальної політики є рівень добробуту, освіти, здоров'я населення, соціальної стабільності, конструктивності відносин соціальних груп і т.д.

Соціальна політика держави може дати реальні позитивні результати лише тоді, коли вона здійснюється разом із ринковими реформами і, спираючись на економічні досягнення, спрямовується на забезпечення раціонального функціонування суспільного життя, зокрема соціальних відносин, умов для їх самовідтворення та самодостатності.

Діяльність українського уряду, зокрема у фінансовій сфері, характеризується систематичними заходами, що мають на меті

забезпечення економічного зростання й підвищення благополуччя населення. В умовах необхідності реалізації довгострокової соціально-економічної політики у сфері модернізації, структурного оновлення української економіки, підвищення рівня та якості життя населення істотно зростає роль управління фінансовим забезпеченням соціальної сфери.

Соціальна політика держави має здійснюватися на основі певного плану дій, що становить послідовність тих чи інших заходів та механізмів їх реалізації.

Згідно із Законом України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [1], програма економічного і соціального розвитку України – це документ, в якому визначаються цілі та пріоритети економічного розвитку, засоби та шляхи їх досягнення, формується взаємоузгоджена і комплексна система заходів органів законодавчої і виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, спрямованих на ефективне розв’язання проблем економічного і соціального розвитку, а також характеризуються очікувані зміни в стані економіки та соціальної сфери.

Ми поділяємо думку О. Макарової, що державне економічне програмування розглядають як один із механізмів державного регулювання економіки. Його завдання полягає у комплексному використанні всіх елементів соціальної та економічної політики держави для досягнення поставленої мети. Програмування передбачає формулювання цілей, а також визначення матеріальних і фінансових засобів їх реалізації [2, с. 67].

Об’єктами таких програм можуть бути регіони або території, галузі соціальної сфери, окремі групи населення тощо. Програма, на думку О. Макарової, є найбільш придатною формою реалізації політики у разі виникнення або загострення певної соціальної проблеми, необхідності розв’язання проблем «цільових» категорій населення або конкретних територій, наприклад, монофункціональних міст [2, с. 68].

Незважаючи на те, що протягом останніх років в Україні спостерігається помітне зростання бюджетних витрат на соціальний захист і соціальне забезпечення, проблеми реалізації соціальної політики залишаються актуальними.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.
2. Макарова О. Соціальна політика в Україні: Монографія / О. В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – К., 2015. – 244 с.